

AGROLESNÍCKE SYSTÉMY: STROMY NA ORNEJ PÔDE

Rok založenia	2014
Špecializácia	Rastlinná výroba
Rozloha farmy	2,5 + 2,3 ha
Počet zamestnancov	3
Rok založenia agrolesníckych plôch	2016
Adresa	Pécs
Webová stránka	https://www.okohaz.com/en/agroforestry/

Plantáž s paulowniou bola založená v máji 2015 pre priemyselné a energetické účely v spojení s agrolesníckymi praktikami, tj. **alejové pestovanie drevín so zeleninou, hlavne cesnakom**. Agrolesníctvo sa tu preukázalo ako výnosnejší systém oproti tradičným systémom na ornej pôde. Okrem toho farmári chcú založiť vetrolamy, ktoré zmierňujú lokálne účinky zmeny klímy a chránia ornú pôdu.

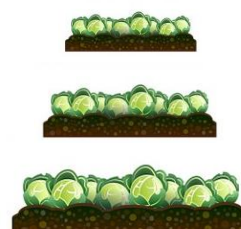

Na danej farme sa s agrolesníctvom začalo na základe praktických a experimentálnych poznatkov. Vo vtedajšej „domácej záhrade“ sa lepšie vyvíjali rastliny, ktoré boli náhodne tienené, v porovnaní s rastlinami, ktoré boli počas celého dňa vystavené slnečnému žiareniu. Nasledujúci rok bol vysadený cesnak pod stromami paulownie a zriadili sa poľné pokusy, ktoré zaznamenali **zvýšenie výnosu zeleniny vysadenej pod drevinami**. Pred výsadbou drevín sa v oblasti pestovalo zrnó. Orná pôda bola mimoriadne suchá a vykazovala známky sucha aj štyri dni po trojtýždňovom období dažďov. Toto bol jeden z dôsledkov miestnych zmien klímy, ktoré boli riešené využitím drevín v produkčnom systéme.

V súčasnosti sú na farme obhospodarované dve plochy agrolesníckym spôsobom. Pričom prvá plocha o výmere 0,2 ha funguje od roku 2016 alejovým pestovaním drevín vo vnútri systému. Kombinuje sa tam *Paulownia tomentosa* var. robust s rastlinnou výrobou. Plánuje sa rozšírenie plochy obhospodarovanej agrolesníckym spôsobom.

- **Dokázaná vyššia produkcia** rastlinnej výroby cesnaku pomocou alejového pestovania.
- **Širší sortiment výrobkov** a zdrojov príjmov.

Farmári podieľajúci sa na tomto projekte, získali potrebné informácie prostredníctvom internetu a na základe stretnutia s Dr. Andreou Vityi, ktorá je výskumnou pracovníčkou Šopronskej univerzity. Následne sa stali zakladajúcimi členmi maďarského agrolesníckeho spolku, prostredníctvom ktorého sa pripojili k Európskej agrolesníckej federácii (EURAF) a národnej agrolesníckej sieti vyvinutej v rámci projektu AFINET H2020. Vďaka tomu sú teraz „v prúde“ agrolesníctva a sú prepojení s niekoľkými domácimi a zahraničnými agrolesníkmi. Každý druh zručnosti má výhodu. Túžba robiť veci, motivácia, tvorivosť, vedomá ochrana podnebia a seriózný záväzok sú najdôležitejšie. Rovnako tiež zdieľanie praktických skúseností, pretože viac očí viac vidí.

SPÔSOB ZALOŽENIA AGROLESNÍCKYCH PORASTOV

- rôzna hustota drevín: **1x1 m alebo 1x3 m alebo 4x4 m**
- dreviny boli **zavlažované počas prvých dvoch rokov**
- obvyklá metóda výsadby drevín, pomocou pôdneho jamkovača a následného umiestnenia organického hnojiva do výsadbového otvoru každej dreviny
- dreviny boli chránené **elektrickým oplôtikom**
- použité stroje: **rotačný traktor, rotačné plečky, pôdny jamkovač**
- použité dreviny: **samoopelivé dreviny** (*Pauownia tomentosa* robust)
- **výsev cesnaku** sa vykonal tradične manuálne (najmenej 10 cm hlboko).

HROZBY/VÝZVY

- Výsadba odrôd paulownie za účelom plantážnej výsadby a tvorby vetrolamov, nie je v Maďarsku zákonom podporovaná.
- Vzhľadom na riziko vysychania drevín je nevyhnutné zabezpečiť zavlažovanie počas výsadby.
- Ochrana pred poškodením voľne žijúcich živočíchov pomocou elektrických oplôtkov je nákladná a zatiaľ sa zdá, že jediným riešením efektívnej ochrany pred týmito poškodením je umiestniť toto oplótenie okolo kmeňov (ako sú napríklad chrániče stromov).

Stromy sú mimoriadne užitočné pre systémy poľnohospodárskej výroby, kde agrolesníctvo **jednoznačne vedie k zvýšeniu výnosov**. Iba klimatické extrémny a vyššie UV žiarenie nepriaznivo ovplyvňujú vývin rastlín, čomu sa dá predísť alebo aspoň efektívne znížiť tienením a zlepšením danej mikroklímy pomocou drevín. **Rýchlo rastúce dreviny, ako je paulownia, poskytujú ochranu plodín, ale tiež vysoko hodnotné drevo a palivové drevo pre farmára alebo trh v relatívne krátkom čase, čím sa znižuje doba návratnosti**. Okrem toho, keďže sa farmári aktívne zaoberajú agrolesníctvom, dobre si uvedomujú nárast biodiverzity.

PLÁNY DO BUDÚCNOSTI

Zvýšiť podiel agrolesníckeho systému zriadením vetrolamov okolo farmy. Na jar roku 2020 založia vetrolam s rozlohou približne 0,5 ha, ktorý bude pozostávať z 3 radov paulownie (360 stromčekov) a na južnej strane to bude orná pôda s rozlohou 2,3 hektáre. Prípravy na výsadbu stromov sa začali už v roku 2019.

RADA NA ZÁVER

„Túžba robiť veci a motivácia sú najdôležitejšie.“

Ildikó Kanyó, farmár

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Ekologické poľnohospodárstvo, *Paulownia tomentosa*, agrolesníctvo, ochrana životného prostredia, zmena podnebia, úroda plodín, UV

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

